03/05/2019

“Ποιο είναι το μεγάλο μυστικό…!”

/ Γνώμες

Ιωάννης Κορναράκης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών (+)

Όλο το πνεύμα του Ευαγγελίου του Χριστού, από τη στιγμή που πραγματοποιούμε την πρώτη κατάδυσή μας στην ιερή κολυμβήθρα του Μυστηρίου του Βαπτίσματος, μας εντάσσει σε μια μεταμορφωτική πορεία. Η πνευματική μας προσπάθεια δεν προσδιορίζεται μόνο ως ακρόαση του λόγου του Θεού και ως εφαρμογή ορισμένων εντολών. Προβάλλεται και διευκρινίζεται σαν μια διαδικασία δημιουργίας νέας ζωής! Θα έλεγε κανείς ότι, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων της φύσεως του ανθρώπου, η νέα ζωή κατανοείται σαν μια οντολογική μεταβολή με σαφή τον εξελικτικό της χαρακτήρα από την πνευματική νηπιότητα στην ανδρική πνευματική ωριμότητα, εφ’ όσον οφείλουμε να φτάσουμε «οι πάντες εις την ενότητα της πίστεως και της επιγνώσεως του υιού του Θεού, εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού».

Έτσι το πρόβλημά μας δεν είναι να γίνουμε απλώς καλύτεροι, απ’ ότι είμαστε, σε

μια συγκεκριμένη στιγμή αλλά να βιώσουμε την «καλήν άλλοίωσιν» και να γίνουμε «καινή κτίσις». Με τον πνευματικό εξοπλισμό, που μας εφοδιάζει ο μυστηριακός πλούτος της Εκκλησίας μας, οφείλουμε να εισέλθουμε σε μια διαδικασία «υπαρξιακής» αλλαγής. Να απεκδυθούμε τον παλαιό άνθρωπο «συν ταις πράξεσιν αυτού» και να ενδυθούμε «τον νέον τον ανακαινούμενον εις επίγνωσιν κατ' εικόνα του κτίσαντος αυτόν». Να αποκρούουμε με το δυναμισμό της ζωντανής χριστιανικής μας συνειδήσεως κάθε συσχηματισμό με την εποχή μας («τω αιώνι τούτω») και να αγωνιζόμαστε για μια μεταμόρφωση που θα συντελείται με την ανανέωση «του νοός ημών».

Είναι αλήθεια ότι στη συνείδηση πολλών από μας των χριστιανών κυριαρχεί η πνευματική ολιγάρκεια! Είμαστε ολιγαρκείς στις απαιτήσεις μας από τον εαυτό μας. Ελπίζουμε βέβαια «νομότυπα» μόνο στο έλεος του Θεού και γνωρίζουμε την αθεράπευτη αδυναμία μας. Αντιλαμβανόμαστε ότι η εργασία της «υπαρξιακής» μας αλλαγής είναι στα χέρια του Θεού. Πιστεύουμε ότι, όπως και ο Συμεών ο Νέος Θεολόγος λέγει, «όλα τα κάνει ο Θεός». Αλλά όλες αυτές οι θέσεις που παίρνουμε μπροστά στο πρόβλημα της πνευματικής μας οικοδομής «εις μέτρον της ηλικίας του πληρώματος του Χριστού» δεν υπογραμμίζουν συνήθως το σεβασμό μας στην πρωταρχικότητα της Θείας Αγάπης αλλά την «έν Χριστώ» ολιγάρκειά μας...! Δεν προσπαθούμε να ακροβατούμε επιδέξια, με τη Χάρη του Θεού, στο συρματόσχοινο της συνεργίας Θείου και ανθρώπινου παράγοντος αλλά γινόμαστε θεατές μιας εργασίας, στην οποία όμως οφείλουμε προσωπικά... «μεροκάματα».

Έτσι τη μεταμορφωτική μας πορεία τη μεταβάλλουμε ίσως σε ένα ευσεβή περίπατο, κατά τον οποίο αποθαυμάζουμε τα αξιοθέατα της ορθοδοξίας! Ο θρησκευτικός μας «τουρισμός» μπερδεύεται με την πνευματική μας πρόοδο! Οι σποραδικές και ελάχιστες προσπάθειες που καταβάλλουμε για να οικοδομηθούμε μας γεμίζουν τόσο... χορταστικά ώστε σχηματίζουμε μέσα μας τη βεβαιότητα ότι «μέσα καλά πηγαίνουμε»· το κακό είναι έξω από μας!

Αυτό όμως σημαίνει ότι βασικά ο ψυχολογικός και ο πνευματικός μας προσανατολισμός έχει ένα χαρακτήρα εξωστρεφικό. Τα βλέμματα που ρίχνουμε μέσα μας, στις πιο πολλές περιπτώσεις, είναι τυχαία και περιστατικά. Το μάτι της ψυχής μας μένει σχεδόν αμετακίνητα στυλωμένο στα εξωτερικά πράγματα αυτού του κόσμου. Κι όταν οι προθέσεις μας είναι άγιες, αισθανόμαστε την ανάγκη να αλλάξουμε τον κόσμο που είναι γεμάτος από τόσα κακά. Όταν μέσα μας εγείρεται κραυγή για το κατάντημα της εποχής μας, πιεζόμαστε εσωτερικά για την επιδίωξη μιας αλλαγής λ.χ. στα εκκλησιαστικά μας πράγματα, στα πολιτικά μας προγράμματα, στα κοινωνικά μας συστήματα! Τη μεταμόρφωση θέλουμε να τη δούμε στα πρόσωπα και τη ζωή των άλλων στη μορφή και τη δομή του κόσμου που

μας περιβάλλει.

Αλλ’ αυτός ο εξωστρεφικός προσανατολισμός των «αγίων» προθέσεων μας σημαίνει, πολλές φορές, παραμέληση μιας ενδοψυχικής ακαταστασίας που οικοδομείται με τον τρόπο της σε μια γρανιτώδη εγωκεντρική ατομικότητα. Από εδώ και πέρα μπορεί κανείς να διακρίνει, αν εντρυφήσει στην προσευχή και συγκλονισθεί από την κατάνυξη, μια διάσταση μεταξύ των αγίων προθέσεών μας και της εγωκεντρικής μας αντιστάσεως στις επιταγές των προθέσεων αυτών.

Οι προθέσεις μας εναρμονίζονται ασφαλώς με τη βασική επιταγή του Ευαγγελίου να αγωνιζόμαστε «άχρις ου μορφωθή Χριστός εν ημίν». Αλλά ο γρανιτώδης εγωκεντρισμός μας προβάλλει το έργο αυτό στη μορφή και τη δομή του εξωτερικού κόσμου. Αυτό σημαίνει ότι την αλλαγή και τη μεταμόρφωση τη θεωρούμε πάντοτε ένα στόχο έξω από μάς· γιατί εμείς έχουμε τις προθέσεις! Ο εσωτερικός κορεσμός από τις προθέσεις αυτές, με τον παράλληλο εξωστρεφικό μας προσανατολισμό, δημιουργεί μια ενδοψυχική διάσταση σχιζοφρενικού χαρακτήρος. Αναμφίβολα, στο Ευαγγέλιο του Χριστού λέμε· ναι! Αλλά και στις γρανιτώδεις εγωκεντρικές μας δυνάμεις λέμε επίσης (χωρίς να το καταλαβαίνουμε;)· ναι! Το αποτέλεσμα αυτής της σχιζοφρενικής διαστάσεως είναι μια πνευματική ζωή σε βαθμό ψευδαισθησίας!

Μ’ αυτούς τους όρους προσωπικής ζωής η μεταμόρφωση μεταπίπτει σε μια ουτοπία που φυσικά δεν κρύβει κανένα μυστικό…

Οπωσδήποτε φαίνεται ότι η δύναμη και η παρουσία του Ιησού Χριστού, ως μεταμορφωτικά στοιχεία του κόσμου τούτου (και επομένως και της εποχής μας), πρέπει να αντλούνται και από την εμπειρία της Μεταμορφώσεώς Του! Ο Απόστολος Πέτρος είναι σαφής στο σημείο τούτο. Στους παραλήπτες της Β΄ Επιστολής του προβάλλει την ατομική του εμπειρία ως την πηγή, από την οποία αντλεί για να μεταδώσει τη μεταμορφωτική δύναμη του Ιησού και να καταστήσει ζωντανή την παρουσία του μέσα στον κόσμο που πρέπει να μεταβληθεί σε Βασιλεία του Θεού. «Ου γαρ σεσοφισμένοις μύθοις εξακολουθήσαντες εγνωρίσαμεν υμίν την του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού δύναμιν και παρουσίαν, αλλ’ επόπται γενηθέντες της εκείνου μεγαλειότητος…». Το όραμα της Μεταμορφώσεως είναι το μεγάλο μυστικό του. Η φωνή που άκουσε, την στιγμή που τελούσε κάτω από την ανέκφραστη γοητεία της Μεταμορφώσεως του Ιησού, ηχούσε πάντοτε μέσα του ως ανεξάντλητη πηγή μαρτυρίας της θείας δυνάμεως και παρουσίας του «Υιού του ανθρώπου». Γι’ αυτό το λόγο, όταν γράφει· «και ταύτην την φωνήν ημείς ηκούσαμεν εξ ουρανού ενεχθείσαν, συν αυτώ όντες εν τω όρει τω αγίω», προβάλλει τη Μεταμόρφωση του Ιησού σαν μια προσωπική εμπειρία, που μαζί με την εμπειρία της Αναστάσεως, τροφοδοτεί ακατάπαυστα το ζήλο της αποστολικής

του δραστηριότητας.

Κατά κάποιο παράλληλο τρόπο κάθε ευαίσθητη χριστιανική ψυχή πρέπει να κλείνει μέσα της, σαν το μεγάλο μυστικό της, τη Μεταμόρφωση του Ιησού! Τη στιγμή που μεταμορφώνεται ο Ιησούς, ακούγεται η μαρτυρία του Πατέρα που βεβαιώνει ότι είναι ο Υιός του Θεού. Αυτό σημαίνει ότι η επικύρωση και της δικής μας υιοθεσίας πρέπει να εξαρτηθεί από την προσωπική μας μεταμόρφωση. Όταν ο Υιός του Θεού «μορφωθή εν ημίν», τότε ασφαλώς θα μπορούμε να απολαύσουμε την υιοθεσίαν «κατά Χάριν»!.

Αλλά η μεταμόρφωσή μας σε Υιό του Θεού δεν είναι βέβαια εύκολο πράγμα. Γιατί, όπως είπαμε, το πρόβλημά μας δεν είναι να γίνουμε λίγο καλύτεροι απ’ ό,τι είμαστε σε μια στιγμή φωτιστικής αυτοσυνειδησίας. Το πρόβλημά μας είναι να ενώσουμε τα διεστώτα! Να επαναφέρουμε τον ψεύτικο εαυτό μας στην αγκαλιά του αληθινού και αυθεντικού εαυτού μας! Να καταργήσουμε τον εγωκεντρισμό μας που απέχει από τις άγιες προθέσεις μας όσο η γη από τον ουρανό! Να θεραπεύσουμε την εγωκεντρική μας… σχιζοφρένια, που αντίθετα προς τη μεταμόρφωση, αποτελεί το μεγάλο μυστικό της πνευματικής ψευδαισθησίας…!

πηγή: *Ιωαν. Κορναράκη, «Η Μεταμόρφωση», εκδ. Αφών. Κυριακίδη – Θεσ/νίκη, σ. 9-14*